

דְּמִלְפָּא, מְלָפָא פְּרִישׁ מְדוּהָגְבִירָה. וְכָל זְמַן שֶׁיִּשְׁוֹוּ דְּנִבְתָּא עוֹשֶׂה אֶת רְצוֹן הַמֶּלֶךְ, מִפְּרִיד אֶת מְדוּרוֹ מִן הַגְּבִירָה.
בְּךָ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּפְנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל, כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל עֲבָדִין רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁוִי מְדוּרִיהּ בְּכִנְסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְכָל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל לָא עֲבָדִין רְעוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא שְׁוִי מְדוּרִיהּ בְּכִנְסְתָּ יִשְׂרָאֵל. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דִּישְׂרָאֵל הוּא בְּרָא בּוֹכְרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְכָתִיב, (שמות ד) בְּנִי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. אֲמַא, דָּא הִיא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל דְכָתִיב, (משלי יא) וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אֲמִיךָ.

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דִּישְׂרָאֵל רַחֲקִין מֵהִיכְלָא דְמִלְפָּא, כְּבִיכּוֹל מְטְרוֹנִיתָא אֲתַרְחַקְתָּ עִמָּהוּן. מְאִי טַעְמָא. בְּגִין דְּמְטְרוֹנִיתָא לָא אֲקִדִימַת קִיסְטָא לְהֵאִי בַר, לְאַלְקָאָה לִיהּ, לְמִיּהוּ בְּאוֹרַח מִישָׁר. בְּגִין דְּמִלְפָּא לָא אֲלָקִי לְבָרִיהּ לְעֵלְמִין. אֲלָא שְׁבִיק כִּלְא בִידָא דְמְטְרוֹנִיתָא, לְאַנְהָגָא הִיכְלָא, וְלְאַלְקָאָה בְּרָהּ, וְלְדַבְרָא לִיהּ בְּאוֹרַח קְשׁוּט, לְקַבְלִיהּ דְּמִלְפָּא. (דף ע"ד ע"ב).

וְרָזָא דְמִלְהָ דְכָתִיב, (משלי לא) דְבָרֵי לְמוֹאֵל מְלִיךָ מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוֹ (אמו ודאי), דָּא בַת שְׁבַע, וְהָא אֲתָמַר כְּתִיב, (משלי י) מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶן חָכָם יִשְׁמַח אָב וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוֹ. תּוֹגַת אָמוֹ וְדָאִי. חָמִי מַה כְּתִיב, בֶּן חָכָם יִשְׁמַח אָב, בְּעוֹד דְּהֵאִי בַר אֲזִיל בְּאוֹרַח מִישָׁר, וְהוּא חִפְיָמָא, יִשְׁמַח אָב (כָּלֵל), דָּא מְלָפָא קְדִישָׁא לְעִילָא. יִשְׁמַח אָב סְתָם. אֲשַׁתְּכַח הֵאִי בַר בְּאוֹרַח תְּקֵלָא, מַה כְּתִיב וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוֹ. תּוֹגַת אָמוֹ וְדָאִי, דָּא כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְרָזָא דְמִלְהָ כְּתִיב, (ישעיה ג) וּבִפְשַׁעְכֶם שִׁלְחָה אֲמַכֶּם. תָּא חֲזִי, לָא אֲשַׁתְּכַח חֲדוּתָא קָמִי קְדָשָׁא בַּא רְאָה, לָא נִמְצְאָת שְׁמַחָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ

יְסוּד הַדְּבָר - שְׁפָתוֹב (משלי לא) דְבָרֵי לְמוֹאֵל מְלִיךָ מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אָמוֹ, (אמו ודאי) זֹו בַת שְׁבַע, וְהֵרִי נֶאֱמַר הַפְּתוּב (שם י) מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה בֶן חָכָם יִשְׁמַח אָב וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוֹ. תּוֹגַת אָמוֹ וְדָאִי. רְאָה מַה כְּתוּב, בֶּן חָכָם יִשְׁמַח אָב. בְּעוֹד שֶׁהַבֵּן הֵזָה הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂרָאֵל וְהוּא חָכָם - יִשְׁמַח אָב (כָּלֵל), זֶה הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ לְמַעְלָה. יִשְׁמַח אָב סְתָם. נִמְצָא הַבֵּן הֵזָה בְּדֶרֶךְ כּוֹשְׁלַת - מַה כְּתוּב? וּבֶן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוֹ. תּוֹגַת אָמוֹ וְדָאִי, זֹו כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל. וְסוּד הַדְּבָר כְּתוּב, (ישעיה ג) וּבִפְשַׁעְיֶכֶם שִׁלְחָה אֲמַכֶּם.

הַיּוֹם שְׁעֵלָה שְׁלֹמָה לְחַכְמָה וְאָמַר

בְּרִיךְ הוּא, פְּיוּמָא דְסָלִיק שְׁלֵמָה לְחַכְמָתָא, וְאָמַר שִׁיר הַשִּׁירִים. כְּדִין נְהִירוּ אַנְפוּי דְמַטְרוּנִיתָא, וְאֵתִי מְלָפָא לְמִשְׁרֵי מְדוּרִיָּה עֲמָה. הָדָא הוּא דְכְתִיב, (מלכים א ה) וַתִּרְבַּח חֲכָמַת שְׁלֵמָה וְגו' . מָאִי וַתִּרְבַּח? שְׁעָלָה הִיפִי שֶׁל הַגְּבִירָה וְהַתְּגַדְּלָה בְּדַרְגוּתֶיהָ עַל כָּל שְׂאֵר הַדְּרָגוֹת, כִּי הִמְלִיךְ שָׁם אֶת מְדוּרוֹ עֲמָה. וְכָל כֶּף לְמָה? כִּי הוֹצִיאָה אֶת הַבֵּן הַחֹכֵם הַזֶּה לְעוֹלָם (למלך).

(ג"א למלפא).

וְכַשֵּׁהוּצִיאָה אֶת שְׁלֵמָה, הִיא הוֹצִיאָה לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְכֹלָם הָיוּ בְּדַרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת צְדִיקִים כְּשֵׁלֵמָה (בשלום), שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁמַח בָּהֶם, וְהֵם בּוֹ. וּבִיּוֹם שֶׁתִּקַּן שְׁלֵמָה אֶת הַבַּיִת לְמִטָּה, תִּקְנָה הַגְּבִירָה בֵּית לְמַלְךָ, וְשָׁמוּ מְדוּרָם יְחַד, וְהֵאִירוּ פְּנֵיהָ בְּשִׂמְחָה וְשְׁלֵמוֹת. אֲזַי נִמְצְאָה שְׂמִיחָה לְכָל, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְכָל כֶּף לְמָה? כִּי כְּתוּב מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ, שֶׁהִנְהִיגָה אוֹתוֹ לְרִצּוֹן הַמֶּלֶךְ. וְכַשֵּׁהבֵּן הַזֶּה, כְּמוֹ שְׂאִמְרָנוּ (שצריך), אֵינוֹ מִתְּנַהֵג לְרִצּוֹן הַמֶּלֶךְ, אֲזַי זֶה עֲרוֹת הַפֶּל, עֲרוֹת כָּל הַצְּדִיקִים, שֶׁהָרִי הַמֶּלֶךְ פּוֹרֵשׁ מֵהַגְּבִירָה, וְהַגְּבִירָה הַתְּרַחֶקֶת מֵהִיכָלוֹ, וּמִשׁוּם כֶּף זֶה הִיא עֲרוֹת הַפֶּל. וְכִי אֵין זֶה עֲרוֹת, מֶלֶךְ בְּלִי גְבִירָה, וְגְבִירָה בְּלִי מֶלֶךְ? ! וְעַל זֶה כְּתוּב, עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הִיא. אִמְךָ הִיא וְדָאִי, וְשׁוֹרָה עִמָּךְ. מִשׁוּם כֶּף לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָה.

וְכַד הָאִי בַר כְּמָה דְאַמִּינָא, (ס"א דאצטריך) לָא אַתְדַּבֵּר לְרַעוּתֶיהָ דְמַלְפָא. כְּדִין הִיא עֲרִיטָא דְכָלָא, עֲרִיטָא דְכָל סְטָרִין דְהָא מְלָפָא פְּרִישׁ מִמַטְרוּנִיתָא, וּמַטְרוּנִיתָא אַתְרַחֶקֶת מֵהִיכָלֶיהָ, וּבְגִין כֶּף עֲרִיטָא הִיא דְכָלָא. וְכִי לֹא עֲרִיטָא הוּא, מְלָפָא בְּלָא מַטְרוּנִיתָא, וּמַטְרוּנִיתָא בְּלָא מְלָפָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הִיא. אִמְךָ הִיא וְדָאִי, וְשׁוֹרָה עִמָּךְ, בְּגִינִי כֶּף לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶקִישׁ יְדוּי וּבְכָה, וְאָמַר ווִי אִי אִימָא וּגְלִינָא רְזָא, ווִי אִי לָא אִימָא, דְיִיבְדוֹן חֲבָרִיָּא מְלָה. (יחזקאל יא) אָהָה יְיִ אֱלֹהִים כְּלָה אַתָּה עוֹשֶׂה אֶת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל. מָאִי אָהָה. וּמָאִי כְלָה אַתָּה עוֹשֶׂה. אֶלָּא רְזָא דְמְלָה, בְּזַמְנָא דְהָא תַתְּאָה אַתְתַּרְכַּת

שִׁיר הַשִּׁירִים. אֲזַי הֵאִירוּ פְּנֵי הַגְּבִירָה, וּבָא הַמֶּלֶךְ לְהַשְׁרוֹת אֶת מְדוּרוֹ עֲמָה. זֶהוּ שְׂכָתוּב (מלכים א-ה) וַתִּרְבַּח חֲכָמַת שְׁלֵמָה וְגו' . מָה זֶה וַתִּרְבַּח? שְׁעָלָה הִיפִי שֶׁל הַגְּבִירָה וְהַתְּגַדְּלָה בְּדַרְגוּתֶיהָ עַל כָּל שְׂאֵר הַדְּרָגוֹת, כִּי הִמְלִיךְ שָׁם אֶת מְדוּרוֹ עֲמָה. וְכָל כֶּף לְמָה? כִּי הוֹצִיאָה אֶת הַבֵּן הַחֹכֵם הַזֶּה לְעוֹלָם (למלך).

וְכַשֵּׁהוּצִיאָה אֶת שְׁלֵמָה, הִיא הוֹצִיאָה לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְכֹלָם הָיוּ בְּדַרְגוֹת עֲלִיוֹנוֹת צְדִיקִים כְּשֵׁלֵמָה (בשלום), שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שָׁמַח בָּהֶם, וְהֵם בּוֹ. וּבִיּוֹם שֶׁתִּקַּן שְׁלֵמָה אֶת הַבַּיִת לְמִטָּה, תִּקְנָה הַגְּבִירָה בֵּית לְמַלְךָ, וְשָׁמוּ מְדוּרָם יְחַד, וְהֵאִירוּ פְּנֵיהָ בְּשִׂמְחָה וְשְׁלֵמוֹת. אֲזַי נִמְצְאָה שְׂמִיחָה לְכָל, לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וְכָל כֶּף לְמָה? כִּי כְּתוּב מִשָּׂא אֲשֶׁר יִסְרְתוּ אִמּוֹ, שֶׁהִנְהִיגָה אוֹתוֹ לְרִצּוֹן הַמֶּלֶךְ. וְכַשֵּׁהבֵּן הַזֶּה, כְּמוֹ שְׂאִמְרָנוּ (שצריך), אֵינוֹ מִתְּנַהֵג לְרִצּוֹן הַמֶּלֶךְ, אֲזַי זֶה עֲרוֹת הַפֶּל, עֲרוֹת כָּל הַצְּדִיקִים, שֶׁהָרִי הַמֶּלֶךְ פּוֹרֵשׁ מֵהַגְּבִירָה, וְהַגְּבִירָה הַתְּרַחֶקֶת מֵהִיכָלוֹ, וּמִשׁוּם כֶּף זֶה הִיא עֲרוֹת הַפֶּל. וְכִי אֵין זֶה עֲרוֹת, מְלָפָא בְּלִי גְבִירָה, וְגְבִירָה בְּלִי מְלָפָא? ! וְעַל זֶה כְּתוּב, עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה אִמְךָ הִיא. אִמְךָ הִיא וְדָאִי, וְשׁוֹרָה עִמָּךְ. מִשׁוּם כֶּף לֹא תִגְלֶה עֲרוֹתָה.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הַקִּישׁ יְדוּי וּבְכָה וְאָמַר: אוֹי אִם אִמְר וְאִגְלָה סוּד, אוֹי אִם לֹא אִמְר, שְׂיִאבְדוּ הַחֲבָרִים דְּכַר. (יחזקאל יא) אָהָה ה' אֱלֹהִים כְּלָה אַתָּה עוֹשֶׂה אֶת שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל. מָה זֶה אָהָה? וּמָה זֶה כְּלָה אַתָּה עוֹשֶׂה? אֶלָּא סוּד הַדְּכַר - בְּזַמְנָא שְׁה' תַחְתּוֹנָה

בְּזַמְנָא דְהָא תַתְּאָה אַתְתַּרְכַּת

מהיכלא דמלפא, ה' אחרא עלאה בגינה מנעת
ברכתא. וכדין כתיב, אהה פלה אתה עושה.
בגין דכד איהי (נ"א האי ה') אתמנעת מברכאן, ה'
אחרא מנעת לון מפלא. מאי טעמא. בגין
דברפאן לא משתפחי, אלא באתר דשריין דכר
ונוקבא.

ועל דא כתיב, (ירמיה כה) יי' ממרום ישאג וממעון
קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו. על
נוהו ממש. דא מטרוניתא, ודא הוא ודאי.
ומאי אומר. אוי שהחרבתי את ביתי וכו'.
ביתי זווגא דמטרוניתא. ודא הוא ודאי, ערות
אביד וערות אמד לא תגלה. דהא מפל סטריין
עריתא הוא. וכדין, (ישעיה ג) לבשו שמים קדרות
ושק הושם פסותם דהא אתר אחסנת ברפאן
דמבועין דנחלין דהוו נגידין ושקיין פדקא
חזו, אתמנעו.

תנינן, פד אתפרש מלפא ממטרוניתא, וברפאן
לא משתפחן, פדין אקרי ו"י. מאי
טעמא ו"י. דתניא, רישא דיסוד י', דהא יסוד
ו' זעירא הוא, וקודשא בריך הוא ו' רברבא
עלאה. ועל דא כתיב ו'ו תריין ווין פחדא,
ורישא דהאי יסוד י' הוא. וכד אתרחקת
מטרוניתא ממלפא, וברפאן אתמנעו ממלפא,
וזווגא לא אשתכח ברישא דיסוד, נטיל ו'
עלאה להאי רישא דיסוד דהוא י', ונגיד ליה
לגביה, פדין הוא ו"י, ו"י לכלא, לעלאין
ותתאין.

ועל דא תנינן, מיומא דאתחריב ירושלים,
ברכאן לא אשתכחו בעלמא, ולית לך
יום דלא אשתכח ביה לווטין, דהא ברפאן
אתמנעו בכל יום. אמר ליה, אי הכי, או"י
או הו"י, (נ"א או ויה) מהו.

אמר ליה, פד מלה תליא בתשובה, ולא

התגרשה מהיכל המלך, ה' אחרת
עליונה מונעת ברכתה, ואז
כתוב, אהה פלה אתה עשה.
משום שפשהיא (הה' הזאת) נמנעת
מברכות, ה' אחרת מונעת אותם
מהפל. מה הטעם? כי ברכות
אינן מצויות, אלא במקום
ששורים זכר ונקבה.

ועל זה כתוב, (ירמיה כה) ה' ממרום
ישאג וממעון קדשו יתן קולו
שאג ישאג על נוהו. על נוהו
ממש. זו הגבירה, וזהו ודאי.
ומהו אומר? אוי שהחרבתי את
ביתי וכו'. ביתי זהו זווג הגבירה.
וזהו ודאי ערות אביד וערות אמד
לא תגלה. שהרי מפל הצדדים זו
ערוה, ואז, לבשו שמים קדרות
ושק הושם פסותם, שהרי מקום
ירשת הברכות של מעינות
הנחלים שהיו שופעים ומשקים
פראוי, נמנעו.

שנינו, כשנפרד המלך מן הגבירה
ואין ברכות מצויות, אז נקרא ו"י.
מה הטעם ו"י? שלמדנו, ראש
היסוד י', שהרי יסוד הוא ו'
קטנה, והקדוש ברוך הוא ו'
גדולה עליונה. ולכן כתוב ו"ו,
שתי וו"ם פאחד. והראש של
היסוד הזה הוא י'. וכשמרחקת
הגבירה מן המלך והברכות
נמנעות מן המלך, והזווג לא
נמצא בראש היסוד, נוטל ו'
העליון את הראש הזה של
היסוד, שהוא י', ומשפיעו אליו,
ואז הוא ו"י, ו"י לכל, לעליונים
ולתחתונים.

ועל זה שנינו, מיום שחרבה
ירושלים לא נמצאו ברכות
בעולם, ואין לך יום שלא מצויים
בו קללות, שהרי הברכות
מנועות בכל יום. אמר לו, או כף:
או"י, או: הו"י. (או ויה) מה הוא?
אמר לו, כשהדבר תלוי בתשובה
ולא שבים, אז ה' העליונה נוטלת

אותם ומשפיעה לוא"ו וי' אליה, כי לא שבים, ואז נקרא הוי. הוי כשהסתלק המלך למעלה למעלה, וצווחים בני אדם ואין משגיח בהם. ואותו העליון אהיה הוא הטמיר, מעלה לו, וי' אליו, כי לא התקבלה תפלתו, אז נקרא אוי, שהרי א' עולה לו' וי', (שהיא א' עולה לה' לו' לי') ואז אין מצויה תשובה, ולכן הסתלקה מהאותיות הללו ה', שהרי לא תלוי בתשובה.

ודאי כשהתרבו יותר חטאי העולם, ותשובה היתה תלויה בראשונה ולא רצו, אזי הסתלקה ה', וא' העלתה את ר' וי' ד אליו, ונקרא אוי. וכשחרב בית המקדש והתשובה הסתלקה (ולא מעלה), אזי צווחו ואמרו, (ירמיה ו) אוי לנו כי פנה היום. מה זה כי פנה היום? זהו היום העליון, שנקרא תשובה, שהסתלק ועבר ולא מצוי. אותו היום שנודע, לפשט הימין כנגד הרשעים, והרי התפנה מהכל ולא נמצא, ולכן אמרו אוי ולא הוי. כי ינטו צללי ערב, שהרי נתנה רשות לגדולי הממנים של שאר העמים לשלט עליהם.

למדנו, עלתה ו' למעלה למעלה, והיכל נשרף, והעם גלה, והגבירה גרשה, והבית נחרב. אחר כך שירד ו' למקומו, השגיח על ביתו והנה חרב, בקש את הגבירה, והנה התרחקה והלכה. ראה את היכלו, והנה נשרף. בקש את העם, והנה גלה. ראה את ברכות הנחלים העמקים שהיו שופעים, והנה נמנעו. ואז כתוב, (ישעיה כב) ויקרא ה' אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק. ואז לבשו קדרות.

תיבין, פדין ה' עלאה נטיל לון, ואנגיד לואו וי', לגבה, (דף ע"ה ע"א) בגין דלא תייבין, פדין אקרי הוי. הוי כד אסתלק מלפא לעילא לעילא, וצווחין בני נשא ולא אשגח בהו. והוא עלאה אהיה טמירא, סליק לו', וי' לגביה, בגין דלא אתקביל צלותיה, פדין אקרי אוי, דהא א' סליק לגביה דו' וי'. (ס"א דהוא א' סליק גביה לה' לו' לי') וכדין תשובה לא אשתכח. ועל דא אסתלק מאלין אתוון ה', דהא בתשובה לא תלייא.

ודאי כד אסגיאנו חובי עלמא טפי, ותשובה הוה תליא בקדמיתא, ולא בעו, פדין אסתלק ה', וא' סליק לו' יו"ד לגביה, ואקרי אוי. וכד חריב פי מקדשא, ותשובה אסתלקת (ולא מעליא), פדין צווחו ואמרו, (ירמיה ו) אוי לנו כי פנה היום. מאי כי פנה היום. דא הוא יומא עלאה, דאקרי תשובה, דאסתלק ואתעבר, ולא שכיח. ההוא יומא דאשתמודע, לפשטא ימינא לקבלא חייבין, והא אתפניי מפלא, ולא אשתכח, ועל דא אמרו אוי, ולא הוי. פי ינטו צללי ערב, דהא אתייהיב רשו לרברבי ממנן דשאר עמין, למשלט עלייהו.

תאנא, סליק וי' לעילא לעילא, והיכלא אתוקד, ועמא אתגלי, ומטרוניתא אתתרכת, וביתא אתחרבת. לבתר כד נחית ו' לאתריה, אשגח בביתיה והא אתחריב, בעי למטרוניתא, והא אתרחקת ואזלת. חמא להיכליה, והא אתוקד. בפעא לעמא, והא אתגלי. חמא לברפאן דנחלין עמיקין דהוו נגדין, והא אתמנעו. פדין כתיב, (ישעיה כב) ויקרא יי' אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק. וכדין לבשו שמים קדרות.